

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Zbýšov, okres Brno-venkov

J. A. Komenského 473, 664 11 Zbýšov

Identifikátor školy: 600 111 181

Termín konání inspekce: 10. – 12. květen 2004

Čj.:	16-1094/04-5174
Signatura:	t12cx114

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti dětí žadatelů o azyl v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004,
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti dětí žadatelů o azyl v základní škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004,
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy dětí žadatelů o azyl na 1. stupni základní školy v předmětech český jazyk, matematika a hudební výchova a na 2. stupni základní školy v předmětech český jazyk a matematika vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004,
- ❖ finanční zabezpečení vzdělávání dětí žadatelů o azyl v základní škole ve školním roce 2003/2004.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Zbýšov, okres Brno-venkov, je příspěvkovou organizací, kterou zřídilo Město Zbýšov, Masarykova 248, 664 11 Zbýšov. Škola sdružuje základní školu s kapacitou 600 žáků, školní družinu s kapacitou 50 žáků a školní jídelnu s kapacitou 300 jídel. K 30. září 2003 škola vykazala 460 žáků ve 21 třídě. Do dvou oddělení školní družiny bylo zapsáno 50 žáků, z nichž žádné nebylo dítě žadatelů o azyl. Žáci do školy dojíždějí ze šesti okolních obcí (Babic, Zakřan, Lukovan, Rosic, Padochova a Zastávky). Ve všech ročnících základní školy probíhá výuka podle vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16 847/96-2. Adresa hlavní budovy školy je J. A. Komenského 473, 664 11 Zbýšov. Výuka žáků 3. – 5. ročníku probíhá na odloučeném pracovišti Zbýšov, Masarykova 188. Školní jídelna působí na odloučeném pracovišti Zbýšov, Školní 85.

V době inspekce se ve škole vzdělávalo dvanáct dětí žadatelů o azyl. Všechny byly zařazeny do běžných tříd, a to do I. B dvě děti, do II. B tři děti, do III. A, IV. A a IV. B po jednom dítěti, do VI. B dvě děti a do tříd VII. B a VIII. B rovněž po jednom dítěti. Tři děti mají státní občanství Slovenské republiky, dvě děti Arménské republiky a po jednom dítěti Ázerbájdžánské republiky, Běloruské republiky, Bulharské republiky, Moldavské republiky, Republiky Kazachstán, Ruské federace a Ukrajiny. Deset dětí žadatelů o azyl je ubytováno v Pobytovém středisku Zbýšov a dvě bydlí s rodiči mimo pobytové středisko.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Z 25 učitelů, kteří ve školním roce 2003/2004 zajišťují výuku dětí žadatelů o azyl, 19 svým vzděláním splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené právním předpisem. Dva vyučující výše zmíněné podmínky nesplňují a čtyři nesplňují podmínky pedagogické způsobilosti pro výuku na 2. stupni základní školy. Učitelka vykonávající funkci výchovné poradkyně absolvovala kvalifikační studium pro výchovné poradce. Úvazky jsou učitelům přidělovány uvážlivě podle jejich aprobací i aktuální situace ve škole.

Dokumenty určující pravidla chodu a organizace školy jsou zpracovány. Kompetence zaměstnanců jsou určeny. Všichni pracovníci školy mají jasně stanoveny náplně práce.

Poradním orgánem ředitele je pedagogická rada, která se zabývá hodnocením prospěchu a chování žáků. Ze zápisů z jejích jednání vyplývá, že adaptační a jiné problémy dětí žadatelů o azyl byly na pedagogické radě řešeny minimálně, neboť žáci s pravidelnou docházkou měli většinou velmi dobrý prospěch. Metodické sdružení a předmětové komise se zabývají organizačními záležitostmi, předložené zápisy však problematiku dětí žadatelů o azyl neobsahovaly. Přenos informací zaměstnancům uvnitř školy je funkční.

Systém vedení zaměstnanců je promyšlený a ve třídách, kde jsou umístěny děti žadatelů o azyl, bezproblémový. Kontrolní a hospitační činnost vedení školy provádí pravidelně, není však cíleně zaměřena na děti žadatelů o azyl. Učitelé využívají k získávání nových poznatků v oblasti vzdělávání dětí žadatelů o azyl nabídek k dalšímu vzdělávání. Škola je v úzkém kontaktu se Základní školou T. G. Masaryka Zastávka, ve které se tyto děti také vzdělávají, a účinně s ní spolupracuje. Učitelé absolvovali v této škole seminář zaměřený na problematiku dětí žadatelů o azyl. Ve školním roce 2002/2003 se zúčastnili semináře s multikulturní tematikou pořádaného Pedagogickým centrem Brno.

Pedagogičtí pracovníci jsou průběžně hodnoceni a za práci s dětmi žadatelů o azyl jsou odměňováni formou zvýšených osobních příplatků.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti, posuzované vzhledem k dětem žadatelů o azyl, jsou dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Účelově postavená hlavní školní budova je umístěná v příjemném prostředí ve středu města. K výuce dětí žadatelů o azyl je v tomto školním roce využíváno celkem osm kmenových tříd a na 2. stupni základní školy šest odborných učeben (fyzika a chemie, hudebna, učebna cizích jazyků, počítačová učebna, cvičná kuchyně a dílny). Prostorné, esteticky vyzdobené kmenové učebny byly především na 1. stupni základní školy vybaveny novým žákovským nábytkem, diferencovaným podle velikostí žáků. Vybavení a výzdoba odborných učeben přispívaly k vytváření podnětného prostředí pro výuku příslušných předmětů. K rozvoji pohybových dovedností žáků, včetně dětí žadatelů o azyl, slouží v hlavní budově velká tělocvična s vhodným, především gymnastickým nářadím a na odloučeném pracovišti menší tělocvična zřízená v prostorách bývalé třídy. Za příznivého počasí probíhá výuka *tělesné výchovy* na víceúčelovém hřišti s běžeckou dráhou, patřícím místní tělovýchovné jednotě, které je nedaleko hlavní školní budovy. Pracovní dovednosti si žáci zdokonalují na školní zahradě a v rozsáhlém ovocném sadu, které patří do vnějšího areálu školy. Chodby školy jsou esteticky vyzdobené žákovskými pracemi nebo názornými pomůckami a nástěnnými obrazy s náměty vztahujícími se k některým předmětům. Stravování žáků a zaměstnanců školy zajišťuje školní jídelna v nedalekém sousedství hlavní školní budovy. Děti žadatelů o azyl sem však nedocházejí, stravují se v pobytovém středisku.

Učebnicemi a pracovními sešity jsou děti žadatelů o azyl školou vybaveny velmi dobře. Při svém nástupu do školy nebo na začátku školního roku obdrží zdarma v pobytovém středisku základní školní pomůcky (aktovku se sešity a psacími potřebami, přezůvky, cvičební úbor). Při jejich výběru spolupracují sociální pracovnice pobytového střediska s vedením školy a třídními učiteli. Děti mají k dispozici překladové slovníky. Vyučující pro ně připravují pracovní listy přiměřené jejich schopnostem a jazykové vyspělosti. Ke zpestření výuky a získávání dalších informací i o své rodné zemi mají děti žadatelů o azyl ve škole k dispozici výpočetní techniku. Počítačová učebna je vybavena deseti síťově propojenými počítači

s přístupem na Internet, které škola získala v rámci celostátního projektu. Ve většině odborných učeben jsou umístěny televizory s videem. I další audiovizuální techniky je ve škole vzhledem k její velikosti dostatečné množství. Výukovým softwarem i videokazetami pro většinu předmětů zejména na 2. stupni je škola vybavena velmi dobře. Názorné učební pomůcky jsou převážně starší a málo obměňované. V rámci podpory integrace cizinců a usnadnění výuky jejich dětí obdržela škola bezplatně od MŠMT ČR 150 ks učebnic s názvem *Poznávej zemi, v níž žiješ* (v ruském, vietnamském a gruzínském jazyce). Učebnice nelze k výuce využít vzhledem k tomu, že děti mluvící těmito jazyky ve škole většinou nejsou. MŠMT ČR zasílá každým rokem škole tyto učebnice bez předchozí domluvy a alespoň předběžného zjištění národnosti cizinců.

Kontrolu efektivity využívání materiálních zdrojů provádí vedení školy během hospitační činnosti a při běžné kontrole školy. Na základě požadavků metodického sdružení, předmětových komisí i jednotlivých učitelů stanoví ředitel pro doplnění a modernizaci učebnic, učebních pomůcek i didaktické techniky priority a podle finančních možností školy je postupně realizuje.

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti ve vztahu k dětem žadatelů o azyl měly ve škole velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Ve školním roce 2003/2004 jsou žáci na obou stupních základní školy vzdělávání podle vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16 847/96-2.

Žádné dítě žadatelů o azyl nebylo v tomto školním roce integrované.

Vzdělávací program je realizován v souladu s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Časové dotace všech povinných předmětů ve třídách, ve kterých se vzdělávají děti žadatelů o azyl, zkontrolované podle rozvrhu hodin platného pro školní rok 2003/2004, byly v souladu s učebním plánem realizovaného vzdělávacího programu. Ve třídě VIII. B, ve které se vzdělává jedno z dětí žadatelů o azyl, byla od začátku tohoto školního roku, podle metodického pokynu č. j. 31 172/2002-22, navýšena celková časová dotace o jednu disponibilní hodinu týdně. Výuka sledovaných předmětů probíhala podle platných učebních osnov. Dokumentace dětí žadatelů o azyl je vedena v úplnosti u dětí s pravidelnou docházkou. Některé z dětí, které jsou v základní škole krátkou dobu, nemají dosud doplněn katalogový list z důvodu nedodání potřebných údajů. Vyučující vedou o každém dítěti záznamy týkající se jejich zájmů a reakcí ve vyučování, způsobu začleňování do kolektivu, komunikace, způsobu individuálního přístupu, výsledků vzdělávání a údajů o pravidelné docházce do školy. Povinná dokumentace je řádně vedena a průkazným způsobem zachycuje průběh vzdělávání a výchovy žáků školy včetně dětí žadatelů o azyl.

Výuka dětí žadatelů o azyl probíhala v době inspekce v souladu s učebními dokumenty realizovaného vzdělávacího programu.

Kontrolu plnění učebních osnov provádí ředitel školy a jeho zástupkyně především v rámci hospitační činnosti. Na dodržování učebních osnov se také podílejí metodické sdružení a předmětové komise, které ověřují zejména soulad vypracovaných tematických plánů

s učebními osnovami. Vyhodnocování zjištěných skutečností probíhá v rámci jednání pedagogické rady, kde jsou také přijímána opatření k nápravě eventuálních nedostatků.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Organizace výchovně-vzdělávací činnosti vychází ze *Školního řádu ZŠ Zbýšov*, který je po projednání v pedagogické radě postupně doplňován a aktualizován, a z *Vnitřního režimu školy 2003/2004*, v němž je průběh výchovně-vzdělávacího procesu konkretizován na tento školní rok. *Školní řád ZŠ Zbýšov* obsahuje přehledně všechna ustanovení požadovaná vyhláškou o základní škole a v jeho dodatku jsou uvedena práva žáků.

Průběh vzdělávání a výchovy žáků se řídí rozvrhem hodin, při jehož sestavování byly většinou respektovány psychohygienické zásady. Přestávky v dopoledním vyučování jsou desetiminutové. S ohledem na nevhodnou dopravní obslužnost dojíždějících žáků byla stanovena po druhé vyučovací hodině přestávka v délce pouze patnácti minut a v odpoledním vyučování pro žáky 8. a 9. ročníků (včetně třídy VIII. B) byla délka přestávky po 7. vyučovací hodině stanovena jen na pět minut, což není v souladu s příslušným právním předpisem.

Řády odborných učeben, vydané ředitelem školy, jsou zpracovány s ohledem na chování žáků, manipulaci s přístroji a vybavením a dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví.

Vnitřní pokyn ředitele školy ke klasifikaci a hodnocení žáků na ZŠ Zbýšov přispívá ke sjednocování klasifikace žáků ve škole. Není v něm však řešeno specifické hodnocení dětí žadatelů o azyl. Na začátku školního roku učitelé dětí žadatelů o azyl vyplní *List žáka – žadatele o azyl (azylanta)*. V něm si zaznamenají základní údaje o dítěti a své postřehy o chápání výkladu probírané látky v českém jazyce, reakce žáka ve vyučování, zájmu o daný předmět, docházce do školy, aplikaci individuálního přístupu a začlenění žáka do kolektivu. Průběžně doplňované záznamy, které přispívají k objektivnějšímu poznání a hodnocení těchto žáků, jsou analyzovány na čtvrtletních jednáních pedagogické rady.

Informace předávají žákům, včetně dětí žadatelů o azyl, třídní učitelé na ranních desetiminutovkách jednotlivých tříd před začátkem vyučování. Další získávají žáci z hlášení školního rozhlasu a z vývěsek na informační nástěnce na chodbě. Pozitivní výsledky od začátku tohoto školního roku přináší spolupráce vedení školy se *školním parlamentem* tvořeným žáky tříd 2. stupně. Třídou VII. B v tomto orgánu zastupuje jedno z dětí žadatelů o azyl. Na jeho jednáních jsou probírány zejména aktuální otázky chodu školy a chování žáků. Vhodné náměty vedení školy akceptuje a snaží se je realizovat. *Školní parlament* se také podílí na organizování kulturních akcí a soutěží pořádaných školou. Rodiče jsou o výsledcích svých dětí informováni zápisy v žákovských knížkách a podrobněji na pravidelně konaných třídních schůzkách. Při zařazování dětí žadatelů o azyl do výchovně-vzdělávací činnosti i při řešení vzniklých problémů vedení školy úzce spolupracuje především formou osobních jednání a operativně telefonicky se dvěma sociálními pracovníci a v případě zdravotních problémů těchto dětí se zdravotní sestrou, které jsou zaměstnankyněmi pobytového střediska. Z jejich jednání však nejsou vedeny písemné zápisy.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

V oblasti výchovného poradenství se v průběhu tohoto školního roku u dětí žadatelů o azyl nevyskytly výrazné výchovné problémy. Případné studijní nedostatky a problémy se školní docházkou jsou pružně řešeny ve spolupráci se sociálními pracovníci pobytového střediska.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu dětí žadatelů o azyl.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy dětí žadatelů o azyl na 1. stupni základní školy v předmětech český jazyk, matematika, hudební výchova

Hodnocení se týká pouze dětí žadatelů o azyl, které byly v době tematické inspekce ve škole přítomny.

V časově rozvržených tematických plánech nebyla vzhledem k častým změnám u dětí žadatelů o azyl v jednotlivých učebních tématech diferenciací a specifikací učiva pro tyto děti zapracována. Při přípravě na výuku věnovaly učitelky pozornost zadávání individuálních úkolů dětem žadatelů o azyl jen v případě, že tyto děti byly ve třídě kratší dobu a úkoly zadávané ostatním žákům nemohly plnit.

Všechny vyučující dětí žadatelů o azyl svým vzděláním splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, což umožnilo vést výuku odborně a věcně správně.

Učební prostředí bylo estetické. Materiální zabezpečení ve sledovaných hodinách bylo velmi dobré. Děti využívaly učebnice, pracovní listy i drobné manipulativní a názorné pomůcky.

Děti žadatelů o azyl se v průběhu výuky účastnily frontálních i skupinových činností. Poznatky získávaly prostřednictvím slovních metod spojených s názorem, k procvičení sloužily přiměřeně náročné pracovní listy. V českém jazyce se děti účastnily všech jeho složek. Podle svých jazykových možností se zapojovaly do písemných projevů, četby článků a vyprávění. V matematice převažovalo řešení numerických příkladů nad slovními úlohami. V hudební výchově se učily české písničky. Dostávaly také příležitost zazpívat písně a předvést kulturní zvyky jejich země. Učitelky pracovaly v hodinách s dětmi žadatelů o azyl individuálně, náročnost i tempo výuky přizpůsobovaly jejich schopnostem. Dávaly jim možnost výběru činností i zapojení se do výuky. Výsledky dětí byly rozdílné. Odvíjely se od jejich schopností, míry porozumění českému jazyku a doby docházky do školy.

Děti byly v průběhu výuky motivovány rozhovorem, návodnými otázkami, změnami metod a začleňováním do didaktických her.

Komunikace dětí žadatelů o azyl, zejména těch, které byly ve škole kratší dobu, nebyla nijak výrazná. Pokud děti komunikovaly dostávaly prostor pro vlastní vyjádření a docházelo k rozvíjení jejich slovní zásoby i komunikativních dovedností.

Při hodnocení učitelky sledovaly aktivitu dětí a jejich schopnosti. Zadávané úkoly hodnotily individuálně a poskytovaly dětem okamžitou zpětnou vazbu jejich úspěšnosti. V případě potřeby využívaly slovního hodnocení, v českém jazyce i možnosti dětí na vysvědčení neklasifikovat. Průběžné hodnocení v hodinách bylo převážně pozitivní a motivující.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy dětí žadatelů o azyl, které byly ve škole přítomny, byly ve sledovaných hodinách na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy dětí žadatelů o azyl v českém jazyce na 2. stupni základní školy

Hospitace se uskutečnily ve třídách, ve kterých byly v době inspekce přítomny děti žadatelů o azyl, tj. v VI. B a v VII. B. Jedna hodina byla zaměřena na jazykové učivo a dvě na literaturu. Výuka probíhala podle vypracovaných tematických plánů, které byly v souladu s učebními osnovami. Učivo vhodně navazovalo na předcházející témata.

Chybějící pedagogická způsobilost pro výuku v základní škole u jedné ze dvou učitelek, které ve třídách s dětmi žadatelů o azyl českému jazyku vyučují, neměla negativní dopad na její kvalitu. Naopak její invence, zájem o předmět a časté střídání metod a forem práce přispívaly k aktivizaci žáků.

Výuka probíhala v kmenových učebnách, které byly pro výuku českého jazyka méně podnětné. V průběhu sledovaných hodin vyučující vhodně využívaly učebnice a čítanky

k ukázkám literárních děl, portrétů autorů i obrázků vázících se k probíranému tématu. V jedné hodině byly zobrazeny zadané úkoly pomocí zpětného projektoru.

Vyučovací čas byl v hospitovaných hodinách efektivně využit. V mluvnické hodině žáci ve skupinách pod vedením zvolených mluvčích zpracovávali zadané úkoly. Na spolupráci a vzájemné komunikaci se podílel i žák, dítě žadatelů o azyl. Volba zadaných úkolů včetně řešení křížovky přispívaly k rozvoji jeho slovní zásoby. Zpětnou vazbu své úspěšnosti získávali žáci důsledně provedenou kontrolou výsledků jednotlivých skupin. V úvodu literární výuky byly žáky předneseny referáty, na jejichž hodnocení se podíleli ostatní spolužáci. Jeden z těchto referátů o oblíbené knize si připravila žákyně, dítě žadatelů o azyl. Žáci formou soutěže ve skupinách spolupracovali na řešení rozličných a zajímavých otázek. Pozitivní vliv mělo na žáky čtení ukázek z děl probíraných autorů. Vyučující opravovaly chyby, zaměřily se zejména na odstraňování nedostatků dětí žadatelů o azyl, kterým občas čtení textu v latině činilo potíže. S těmito dětmi individuálně probíraly a vysvětlovaly význam neobvyklých a méně používaných slov. Poněkud zdouhavé však byly zápisy nové látky do sešitů. Psychohygienické zásady byly ve sledovaných hodinách dodržovány, k relaxaci žáků docházelo zejména častým střídáním činností.

K podnícení zájmu žáků o probíranou látku v úvodu hodin přispívala velmi pěkná vstupní motivace. V průběhu výuky vyučující aktualizovaly učivo, využívaly životních zkušeností žáků a mezipředmětových vztahů. Pozitivně na aktivitu žáků, včetně dětí žadatelů o azyl, působily soutěže mezi skupinami, řešení křížovky, zařazování názorných pomůcek a pochvaly za správná řešení. Zejména děti žadatelů o azyl učitelky efektivně povzbuzovaly k práci.

Ve třídách byla navozena klidná pracovní atmosféra. Vyučující akceptovaly osobnosti žáků a měly k nim velmi pěkný vztah. Žáci respektovali stanovená pravidla jednání a chování. Při skupinových činnostech ve větší části sledovaných hodin žáci vzájemně komunikovali a spolupracovali. Dětem žadatelů o azyl vyučující většinou vytvářely dostatečný prostor k rozvoji jejich řečových dovedností v českém jazyce.

Hodnocení žáků prováděly učitelky průběžně. Na hodnocení referátů se v pozitivním smyslu i kriticky podíleli také žáci. K sebehodnocení však vedeni nebyli. Občasná klasifikace byla objektivní a zdůvodněná. V jedné hodině provedla vyučující vyhodnocení naplnění vzdělávacího cíle. Ke zhodnocení individuálních výkonů žáků nedocházelo.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy dětí žadatelů o azyl v českém jazyce měly velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy dětí žadatelů o azyl v matematice na 2. stupni základní školy

Hospitace proběhly ve třídách VI. B, VII. B a VIII. B, i když v této třídě se dítě žadatelů o azyl v době inspekce z důvodu absence vyučování nezúčastnilo. Příprava učitelů na výuku vycházela z časově rozvržených tematických plánů. Stanovené vzdělávací cíle byly reálné a převážně se je dařilo v průběhu sledovaných hodin naplňovat. Probírané učivo na sebe logicky navazovalo, jeho rozsah byl přiměřený matematickým i jazykovým schopnostem a dovednostem většiny dětí žadatelů o azyl.

Ze tří učitelů, kteří na škole zajišťují výuku matematiky dětí žadatelů o azyl, jeden svým vzděláním nespĺňuje podmínky pedagogické způsobilosti. Tato skutečnost neměla výraznější negativní dopad na kvalitu výuky.

Výzdoba kmenových učeben, ve kterých výuka předmětu probíhala, příliš nepřispívala k podnícení zájmu žáků o tento předmět. Učebnice, často v hodinách využívané, sloužily především jako zdroj příkladů. Občas vyučující důležité údaje zvýrazňovali barevnými křídami. Někdy využili vlastní jednoduché názorné pomůcky.

Ve sledovaných hodinách převládala frontální výuka s převažující rolí učitele, při níž se nedařilo do výuky zapojovat všechny žáky. Jejich aktivita byla poněkud vyšší při zařazení samostatných prací, během nichž žáci pracovali podle jasných a srozumitelných pokynů a vyučující jim poskytovali individuální pomoc. Kontrolou výsledků získávali žáci zpětnou vazbu své úspěšnosti. Občasná kvalitní práce s chybou přispívala k odstraňování nedostatků. Individuální práce s dětmi žadatelů o azyl byla spíše ojedinělá. Žákyně 7. ročníku, která navštěvuje školu již několik roků a patří k nejlepším žákům školy, zvládala učivo samostatně. Žákům, dětem žadatelů o azyl v 6. ročníku, i když se v jejich práci projevovaly částečné nedostatky, vyučující jen občas zkontroloval jejich činnost a dotázal se, zda učivu rozumí, aniž by ověřil hloubku pochopení učiva. Psychohygienické zásady byly převážně dodržovány, jen relaxaci žáků věnovali učitelé málo pozornosti.

Vstupní motivaci k podnícení zájmu žáků do úvodu sledovaných hodin vyučující nezařazovali. V jejich průběhu aplikací vhodných příkladů využívali životních zkušeností žáků a ojediněle aktualizovali učivo. Pochval za správná řešení využívali učitelé v menší míře, k pozitivnímu povzbuzování dětí žadatelů o azyl docházelo zcela výjimečně.

Ve většině hospitovaných hodin byla navozena klidná atmosféra. Velmi pěkné vztahy učitelů k žákům byly založeny na důvěře a toleranci. Jen v jedné hodině neakceptovali zcela všichni žáci dohodnutá pravidla jednání. Při frontální výuce převládal verbální projev učitelů a nebyl vytvářen dostatečný prostor k rozvoji komunikativních dovedností žáků. Ke vzájemné komunikaci a kooperaci žáků ve sledovaných hodinách nedocházelo. Děti žadatelů o azyl tak neměly možnost dostatečně rozvíjet svoji slovní zásobu a chápat odborné pojmy.

Hodnocení žáků prováděli vyučující průběžně. Pozitivně na aktivitu žáků působilo ohodnocení žákyně v jedné hodině, která upozornila na chybu v řešení na tabuli a zdůvodnila ji. K sebehodnocení žáci vedeni nebyli. K hodnocení spolužáků docházelo zcela výjimečně, ale děti žadatelů o azyl se na něm nepodílely. Zhodnocení individuálních výkonů žáků v závěru hospitovaných hodin učitelé neprováděli.

Průběh a výsledky vzdělávání dětí žadatelů o azyl v matematice měly celkově dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Ke zjišťování výsledků vzdělávání má škola vytvořen vlastní systém. Pravidelně jsou vyhodnocovány výsledky čtvrtletních písemných prací z českého jazyka a matematiky, do kterého jsou zahrnovány i práce dětí žadatelů o azyl. Při přechodu na 2. stupeň základní školy je v pololetí 6. ročníku prováděno srovnání výsledků všech žáků v povinných předmětech s výsledky v předcházejícím 5. ročníku. Na 2. stupni vyučující vytvářejí vlastní testy do většiny předmětů, jejichž výsledky jednotliví učitelé zpracují. Vyhodnocení probíhá na jednáních předmětových komisí, výsledná zjištění jsou projednána v pedagogické radě a předána řediteli, který si vede přehledný zápis výsledků. Při zjištění nedostatků jsou operativně přijata opatření k jejich odstranění.

Vzdělávání a výchova dětí žadatelů o azyl měly celkově ve škole velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Finanční zabezpečení vzdělávání dětí žadatelů o azyl

K 30. září 2003 bylo přihlášeno ke školní docházce do základní školy celkem jedenáct dětí žadatelů o azyl z Pobytového střediska Zbýšov. Z nich devět dětí mělo státní občanství Slovenská republika, jedno dítě mělo státní občanství Arménská republika a jedno Republika

Kazachstán. Základní škola uvedla počty těchto žáků ve statistickém výkazu *Škol (MŠMT) V 3-01 výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2003* správně, s výjimkou počtu dětí, které měly státní občanství Slovenská republika, kde chybně uvedla o jedno dítě více.

Evidenční počty pedagogických pracovníků (fyzické osoby) 29 učitelů včetně ředitele a zástupce, dva vychovatelé a jeden výchovný poradce, které byly zapsány ve výše uvedeném statistickém výkazu, odpovídaly údajům o počtu těchto pracovníků podle mzdových listů k 30. září 2003.

K zabezpečení výchovně-vzdělávacího procesu žáků, dětí azylantů a žadatelů o azyl, byla základní škole v roce 2003 navýšena dotace státního rozpočtu poskytnutá z kapitoly MŠMT ČR o 64.280,- Kč. Z poskytnutých finančních prostředků základní škola vyčerpala 4.000,- Kč na ostatní neinvestiční výdaje, 44.000,- Kč na vyšší příspěvek na nadtarifní složky platů a 16.280,- Kč na náklady související se stanovenými odvody pojistného na sociální zabezpečení a všeobecné zdravotní pojištění. Tyto prostředky byly použity v souladu s *Metodickým pokynem MŠMT ČR ke školní docházce žadatelů o azyl*, č. j. 10 149/2002-22 ze dne 15. května 2002 (dále jen „Metodický pokyn MŠMT ČR“).

Zvýšené finanční prostředky na ostatní neinvestiční výdaje poskytnuté v roce 2003 ve výši 4.000,- Kč základní škola použila na nákup učebních pomůcek sloužících k výuce žáků (míče, videokazety pro výuku prvouky, didaktické pomůcky do hudební výchovy a matematiky). Na tyto učební pomůcky základní škola vynaložila celkem 4.438,10 Kč, rozdíl v částce 438,10 Kč byl uhrazen z účelové dotace státního rozpočtu poskytnuté v roce 2003 na přímé náklady na vzdělávání.

Zvýšený osobní příplatek byl přiznán a vyplácen v období od září do prosince 2003 dvaceti sedmi pedagogickým pracovníkům základní školy, kteří zabezpečovali v roce 2003 výchovně-vzdělávací činnost žáků, dětí azylantů a žadatelů o azyl, a jedné hospodářsko-správní zaměstnankyni. O jeho konkrétní výši rozhodl ředitel školy podle kvality a množství vykonané práce a s přihlédnutím k počtu těchto dětí. Průměrné měsíční zvýšené osobní ohodnocení činilo přibližně 393 Kč. Související odvody pojistného na sociální zabezpečení a všeobecné zdravotní pojištění základní škola prováděla v příslušné výši a ve stanovených termínech.

Pedagogům, kteří vykonávají v základní škole ve školním roce 2003/2004 práci třídního učitele, je stanoven a vyplácen za tuto práci zvláštní příplatek.

Řediteli základní školy byl do konce roku 2003 stanoven a vyplácen osobní příplatek, jehož výše se od 1. ledna 2004 a poté i od 1. dubna 2004 snížila. Příčinou zmenšení osobního příplatku ředitele, provedeného na jeho vlastní žádost, je stanovený rozpočet na rok 2004, který nepokrývá potřeby školy. V důsledku toho není v tomto případě naplňován článek 4 Metodického pokynu MŠMT ČR, neboť v současné době stanovený osobní příplatek ředitele neodpovídá vyšším nárokům na řídicí práci v základní škole.

Údaje o skutečně vyplacených mzdových prostředcích (celkové mzdy, ostatní platby za provedenou práci) uvedené ve statistickém výkazu *Škol (MŠMT) P 1-04 čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1. - 4. čtvrtletí 2003* korespondovaly s údaji ve mzdové rekapitulaci a mzdových listech zaměstnanců.

Dne 30. března 2004 základní škola písemně požádala v souladu s Metodickým pokynem MŠMT ČR o zvýšení rozpočtu na rok 2004 k zabezpečení povinné školní docházky pěti dětí azylantů a šesti dětí žadatelů o azyl na ostatní neinvestiční výdaje ve výši 4.400,- Kč a na navýšení osobního příplatku zaměstnanců základní školy v částce 48.000,- Kč. Do doby kontroly základní škola požadované finanční prostředky neobdržela.

Základní škola získala v roce 2003 od svého zřizovatele z rozpočtu kapitoly Ministerstva vnitra České republiky (dále „MV ČR“) státní dotaci ve výši 6.240,- Kč na částečnou úhradu

neinvestičních výdajů na provoz. Tyto prostředky škola vyčerpala v plné výši na pořízení školních potřeb.

Základní škola využívá možnosti dané Metodickým pokynem MŠMT ČR ke školní docházce žadatelů o azyl, č. j. 10 149/2002-22 k finančnímu zabezpečení vzdělávání dětí žadatelů o azyl. K tomuto účelu využívá i zdroje státního rozpočtu poskytnuté z rozpočtu kapitoly MV ČR prostřednictvím zřizovatele.

Zařazování dětí žadatelů o azyl do ročníků základní školy

Děti žadatelů o azyl v Základní škole Zbýšov lze rozdělit do dvou skupin. Jednu tvoří děti s pravidelnou docházkou, které navštěvují školu už několik let. Tyto děti většinou bez zřetelných problémů komunikují a zcela se začlenily do kolektivů tříd. Mnohé z nich mají velmi dobré až vynikající školní výsledky, výjimečně se účastní i reprezentace školy. Druhou skupinu tvoří děti, které jsou ve škole pouze přechodně. V době příchodu do tříd většinou rozumí českému jazyku, avšak méně komunikují a mají problémy se začleněním do kolektivu. Těm je v plné míře věnována individuální péče. U některých těchto dětí nelze často žádným způsobem zjistit dosaženou úroveň vzdělání ani místo předchozí povinné docházky. Zařazení dětí do ročníku probíhá na doporučení pobytového střediska, které kontaktuje školu a navrhne zařazení dítěte žadatele o azyl podle jeho věku do příslušného ročníku. Je při tom přihlíženo k úrovni zvládnutí českého jazyka a ke stupni předcházejícího vzdělání. Škola většinou doporučení střediska akceptuje, žáka zařadí do jedné z tříd příslušného ročníku a věnuje mu individuální péči. Jazykovou přípravu nezbytnou k začlenění dětí žadatelů o azyl škola neuskutečňuje. Tato příprava probíhá v prostředí pobytového střediska.

Docházka dětí žadatelů o azyl do školy

Z dvanácti dětí žadatelů o azyl, které v době inspekce školu navštěvovaly, po celou dobu chyběly tři děti, a to po jednom dítěti ve třídách I. B, IV. A a VIII. B. Některé další děti měly absence jednodenní. Jejich nepřítomnost byla omluvena ve většině případů pracovníci pobytového střediska, ojediněle rodiči. V průběhu školního roku jsou problémy s absencí dětí zapříčiněny i režimem pobytového střediska, ze kterého dostávají žadatelé o azyl i s dětmi měsíční propustky. V průběhu této doby se děti obvykle výuky ve škole nezúčastňují.

Institucionální postavení školy

Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, č. j. 11 656/03-21, s účinností od 1. ledna 2003 ze dne 21. března 2003 není v souladu se Zřizovací listinou příspěvkové organizace města Zbýšova, vydanou Městem Zbýšov, okres Brno-venkov, č. j. 1780/02 ze dne 23. října 2002.

Ve Zřizovací listině příspěvkové organizace města Zbýšova je uveden název školy Základní škola Zbýšov, okres Brno-venkov, příspěvková organizace.

V Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení je uveden název školy Základní škola Zbýšov, okres Brno-venkov.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Zřizovací listina příspěvkové organizace města Zbýšova, vydaná Městem Zbýšov, okres Brno-venkov, č. j. 1780/02 ze dne 23. října 2002*

2. *Zřizovací listina příspěvkové organizace města Zbýšova Dodatek č. 1*, vydaný Městem Zbýšov, okres Brno-venkov, č. j. 1781/02 ze dne 28. ledna 2003
3. *Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. ledna 2003*, č. j. 11 656/03-21 ze dne 21. března 2003
4. *Záznamový list cizinci – žadatelé o azyl* ze dne 16. dubna 2004
5. *Plán práce školní rok 2003-2004* ze dne 28. srpna 2003
6. Třídní knihy tříd I. B, II. B., III. A, IV. A, IV. B, V. B, VI. B, VI. C, VII. B, VII. C a VIII. B, ve kterých se vzdělávají děti žadatelů o azyl ve školním roce 2003/2004
7. Třídní výkazy tříd I. B, II. B., III. A, IV. A, IV. B, V. B, VI. B, VI. C, VII. B, VII. C a VIII. B, ve kterých se vzdělávají děti žadatelů o azyl ve školním roce 2003/2004
8. Katalogové listy dětí žadatelů o azyl ve školním roce 2003/2004
9. *Organizační řád* platný ve škole ve školním roce 2003/2004
10. *Vnitřní režim školy 2003/2004* ze dne 27. srpna 2003
11. *Organizační schéma školy* (č. j. ani datum není uvedeno)
12. *Rozdělení kompetencí mezi ředitelem školy a zástupcem ředitele na ZŠ ve Zbýšově* ze dne 3. září 2001
13. *Směrnice ředitele školy o svobodném přístupu k informacím* ze dne 3. září 2001
14. *Školní řád ZŠ Zbýšov Doplnění: 1998 (Březen), 2001 (květen), 2003 (září)* s platností od 2. září 1996
15. *Dodatek ke školnímu řádu – práva dítěte* (č. j. ani datum není uvedeno)
16. *Škol (MŠMT) V 3-01 výkaz o základní škole podle stavu k 30. 9. 2003* ze dne 23. září 2003
17. *Škol (MŠMT) P 1-04 čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1. – 4. čtvrtletí 2003* ze dne 9. ledna 2004
18. *Škol (MŠMT) P 1-04 čtvrtletní výkaz o zaměstnancích a mzdových prostředcích v regionálním školství za 1. čtvrtletí 2004* ze dne 2. dubna 2004
19. Rozvrh hodin tříd, ve kterých se vzdělávají děti žadatelů o azyl, platný v době inspekce
20. *Zvonění* ve školním roce 2003/2004
21. *Nepovinné, volitelné předměty zájmové útvary* ve školním roce 2003/2004
22. *Vnitřní pokyn ředitele ke klasifikaci a hodnocení žáků na ZŠ Zbýšov* s účinností od 1. září 2003
23. *Přihláška dětí ke školní docházce - Správa uprchlických zařízení MV ČR, odbor Pobytové středisko Zbýšov u Brna*, č. j. UT-5-30/ZB-2003 ze dne 1. září 2003
24. *Odhláška dítěte ze školní docházky - Správa uprchlických zařízení MV ČR odbor Pobytové středisko Zbýšov u Brna*, č. j. UT-5-34/ZB-2003 ze dne 16. září 2003
25. *Dokumentace o přihlášených a odhlášených dětech žadatelů o azyl ke školní docházce ve školním roce 2003/2004*
26. *List žáka – žadatele o azyl (azylanta)* ve školním roce 2003/2004
27. Tematické plány sledovaných předmětů na školní rok 2003/2004
28. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2003/2004
29. Zápisy z metodického sdružení ve školním roce 2003/2004
30. Podkladová dokumentace a hospitační záznamy ČŠI, dotazník pro ředitele před inspekcí

31. Personální dokumentace pedagogických pracovníků základní školy, kteří ve školním roce 2003/2004 vyučují děti žadatelů o azyl včetně dokladů o dosaženém vzdělání
32. *Učební plán 1. – 5. ročník ZŠ Zbýšov* na školní rok 2003/2004
33. *Učební plán 6. – 9. ročník ZŠ Zbýšov 2003/2004*
34. *Výroční zpráva o činnosti Základní školy Zbýšov u Brna Komenského 473 za školní rok 2002/2003* ze dne 29. srpna 2003
35. Záznamy z hospitační činnosti ve školním roce 2003/2004
36. *Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků ZŠ Zbýšov* ze dne 22. září 2003
37. *Dodatek k Plánu personálního rozvoje pedagogických pracovníků ZŠ Zbýšov pro školní rok 2003/2004*
38. *Zpráva o použití prostředků na DVPP ve vztahu k plánu personálního rozvoje pedagogických pracovníků* ze dne 12. prosince 2003
39. Vzorek žákovských knížek, sešitů a písemných prací dětí žadatelů o azyl ve školním roce 2003/2004
40. Řády odborných učeben platné ve školním roce 2003/2004
41. Kniha úrazů ve školní roce 2003/2004
42. *Výchovné poradenství plán práce 2003/2004*
43. *Minimální preventivní program pro školní rok 2003/2004* ze dne 5. září 2003
44. *Vnitřní platový předpis s účinností od 1. ledna 2003*
45. *Vnitřní platový předpis s účinností od 1. ledna 2004*
46. Platové výměry zaměstnanců školy osobní čísla: 1, 4, 6, 9, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 925, 928 vystavené v období školního roku 2003/2004
47. Výplatní listky zaměstnanců za období září až prosinec 2003 osobní čísla: 1, 4, 6, 9, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 925, 928
48. *Mzdové listy* zaměstnanců osobní čísla: 1, 4, 6, 9, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 925, 928 za rok 2003
49. *Evidence pracovní doby pedagogických pracovníků za období září až prosinec 2003*
50. *Žádost o navýšení finančních prostředků*, č. j. 199/2003 ze dne 1. července 2003
51. *Přehled neinvestičních ukazatelů: Rozpočtové změny – rok 2003 – Příloha k čj. JMK 24060/2003 OŠ* (bez uvedení data)
52. *Rozpočtová změna číslo 83*, č. j. JMK 24060/2003 OŠ ze dne 15. srpna 2003 (účelová dotace z MŠMT ČR)
53. Bankovní výpis z běžného účtu (dále „BVBÚ“) číslo 8 z roku 2003, související s příjmem finančních prostředků státního rozpočtu poskytnutých z MŠMT ČR
54. Účetní doklady související s čerpáním navýšených finančních prostředků státního rozpočtu poskytnutých z MŠMT ČR na ostatní neinvestiční výdaje číslo: *fa 359* a BVBÚ č. 9, *fa 435*, *fa 436* a BVBÚ č. 11
55. Účetní doklady související s čerpáním navýšených finančních prostředků na nadtarifní složky mezd a na pojistné na sociální zabezpečení a všeobecné zdravotní pojištění poskytnuté z MŠMT ČR: *Mzdová rekapitulace* za měsíce září až prosinec 2003 a BVBÚ číslo 10, 11, 12 z roku 2003 a číslo 1 z roku 2004
56. BVBÚ související s příjmem finančních prostředků státního rozpočtu poskytnutých z rozpočtu kapitoly MV ČR prostřednictvím zřizovatele číslo 10 a 12 z roku 2003

57. Účetní doklady související s čerpáním prostředků státního rozpočtu na částečnou úhradu neinvestičních výdajů na provoz základní školy poskytnutých z rozpočtu kapitoly MV ČR číslo: VPD č. 198, VPD č. 258, VPD č. 259, Fa 437 a BVBU č. 11 z roku 2003
58. Žádost o navýšení rozpočtu k zabezpečení povinné školní docházky dětí azylantů a žadatelů o azyl v kalendářním roce 2004, č. j. 97/2004 ze dne 30. března 2004

ZÁVĚR

Organizace činnosti a provozu školy probíhá podle funkčních dokumentů. Problematika dětí žadatelů o azyl však do nich není důsledně zapracovaná. Nové poznatky ke zkvalitnění práce s těmito dětmi získávají učitelé na vzdělávacích akcích, kterých se podle nabídek a možností školy účastní. Náročnější práce s dětmi žadatelů o azyl je ve škole zohledňována formou zvýšených osobních příplatků učitelů, kteří tyto děti vzdělávají.

Materiálně-technické podmínky umožňují realizovat zvolený vzdělávací program. Děti žadatelů o azyl mají dostatečné množství pomůcek a využívají prostory a vybavení, které jsou ve škole k dispozici.

Způsob práce učitelů s dětmi žadatelů o azyl se odvíjel od úrovně zvládnutí českého jazyka dětí. U těch, které do školy docházejí delší dobu (již několik let), běžně komunikujících česky s velmi dobrou slovní zásobou, jimž nedělají většinou problémy ani odbornější a specifitější výrazy, a které se již začlenily do dětského kolektivu, nebyla individuální péče učitelů nijak výrazná. Důkladnější byla u dětí krátkodobě přítomných, jimž museli pomáhat při objasňování nových pojmů, chápání učiva i zvládnutí textů v latině.

Základní škola využívá možnosti dané Metodickým pokynem MŠMT ČR, a tím zajišťuje lepší podmínky pro výchovně-vzdělávací činnost dětí žadatelů o azyl i pro kvalitní práci pedagogů, kteří vzdělávání těchto dětí zabezpečují.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ladislav Fiala	Ladislav Fiala v. r.
Členové týmu	Mgr. Eva Šefránková Ludmila Čepičková	Eva Šefránková v. r.

Ve Znojmě dne 26. května 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. 6. 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Vladimír Říha, ředitel školy	Vladimír Říha v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, nám. Armády 8, 669 02 Znojmo. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Jihomoravského kraje – odbor školství	2004-07-08	12-1040/04/143-952
Město Zbýšov	2004-07-08	12-1040/04/143-952

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány.